

PRIPRAVENÍ DO ŠKÔLKY

NASTAL DEŇ D. VAŠE DIEŤA EŠTE VEĽMI NETUŠÍ, ČO HO ČAKÁ. ALE VY VIETE. A UŽ PÁR DNÍ MOŽNO ROZMÝŠĽATE – ZVLÁDNE TO? VIE VŠETKO, ČO MÁ VEDIET? NEBUDE VYTRČAŤ? NEPOŠLÚ MI HO OBRATOM DOMOV, LEBO...? LEN ŽIADNE OBAVY, SKÚSENOSTI HOVORIA, ŽE DETI ZVLÁDAJÚ NÁSTUP DO ŠKÔLKY LEPŠIE AKO ICH RODIČIA. ☺

ODBORNÍK
mama
aja

PaedDr. Jaroslava Barčíková
špeciálna pedagogička,
neurovýchovná terapeutka INPP
Diagnostické a terapeutické
centrum Euspe v Žiline

www.euspe.sk

Vstup do akejkoľvek väčšej detskej komunity predstavuje pre dieťa významný okamih v jeho živote. To, ako bude zvládať tento prechod z rodinného prostredia, „odpútanie sa od blízkych vzťahových osôb“ do materskej školy, závisí aj od vnímavosti rodičov, emocionálneho „nastavenia“ dieťaťa, výchovného pôsobenia i hodnôt rodiny.

Netreba zabúdať na psychomotorický vývin a predovšetkým aspekty zrelosti v motorickej, poznávacej a rečovej rovine. Všetky tieto kľúčové oblasti, ako aj miera ich rozvoja, závisia od podnetného rodinného prostredia a môžu byť ukazovateľmi pripravenosti „na akej úrovni sa aktuálne dieťa nachádza“. Aby bolo „premostenie“ z rodiny do škôlky čo najoptimálnejšie, je žiaduce, aby malo dieťa osvojené isté návyky a zručnosti primerané vývinovému obdobiu.

JE SAMOSTATNÉ?

Dnešné mamičky už spoľahlivo vedia z literatúry alebo internetu, čo by ich dieťa malo zvládnuť, skôr ako nastúpi do škôlky. V neposlednom rade aj samotné materské školy uvádzajú na svojich webových stránkach kritériá – čo by dieťa pred nástupom malo vedieť.

Návyky a zručnosti sa vzájomne prelínajú a ovplyvňujú sa. Inak povedané, všetko so všetkým súvisí. Túto prepojenosť si môžeme jednoducho „ilustrovať“ na konkrétnych príkladoch.

V rámci sebaobslužných činností by sa malo vedieť dieťa najesť samostatne aspoň lyžicou, či piť z pohára. Nemusí však ešte vedieť jesť s príborom.

DOKÁŽE SA SAMO NAJESŤ A OBLIEČŤ?

Ide o motorické zručnosti, ktoré nám môžu napovedať, ako je na tom dieťa v oblasti jemnej motoriky. Napríklad ako uchopuje lyžicu, ktorú ruku prednostne pri tom používa, resp. ako sa vyvíja oblasť lateralít, aký je tonus a obratnosť malých svalových skupín prstov a hornej končatiny, aká je koordinácia, čo zase môže súvisieť s dodržiavaním čistoty pri jedení. Popri tréningu týchto zručností nadobúda dieťa aj stravovacie návyky, učí sa istým pravidlám v sociálnom kontexte. Napríklad by nemalo pri jedení odbiehať od stola, nepozerať televízor, jedávať na mieste, ktoré je na to určené.

Od úrovne hrubej motoriky, rovnováhy a koordinácie sú závislé aj ďalšie činnosti súvisiace so sebaobsluhou. Napríklad obliekanie a vyzliekanie jednoduchého odevu, obúvanie a vyzúvanie topánok. Pri zdokonaľovaní jemnej motoriky sa neskôr naučí zaviazať si šnúrkou na topánkach alebo plnohodnotne zapnúť gombíky na svetri, čo ešte pred nástupom do škôlky vedieť nemusí. Ideálne však je, ak si tieto zručnosti aspoň precvičuje. Motorika je v celom tomto ponímaní dôležitým elementom. Súvisí aj s hygienickými návykmi.

BEZ PLIENOK

V období tretieho roka dieťa začína postupne ovládať všetky svalové skupiny, najmä kostrové svaly a zvieracie, s čím sa spája schopnosť ovládať vylučovanie. S nástupom do škôlky by už malo vedieť ísť samostatne na toaletu, a po jej použití si automaticky umyť ruky s mydlom. Samozrejme, v tomto veku ešte stále môže dôjsť k malej „nehode“, čo je pochopiteľné. Netreba sa báť na to upozorniť pani učiteľky, že je to ojedinelá záležitosť, pretože v prípade častejšieho výskytu je možné rozlíšiť, či dieťa nemá iný problém. Teda psychického pôvodu, keď môže byť tento jav dôsledkom sekundárnej neurotizácie na podklade napr. separácie od rodičov, či iných fyziologických ťažkostí.

PRECVIČOVANIE JEMNEJ MOTORIKY

V súvislosti s jemnou motorikou si môžeme všimnúť činnosti dieťaťa ako napr. drží ceruzku, vie pracovať s papierom, pokrčiť, trhať ho na kúsky, ako dokáže lepiť, resp. či chápe vlastnosti lepidla, učí sa s ním pracovať. V tejto fáze poznáva rôzne materiály, pracuje s pieskom, plastelínou, presýpa, rovná, stavia kocky, navlieka koráliky na špagát, vie prevliecť šnúрку cez dierku. Ku kresbe hlavonožca pribúda trup, hlava a končatiny, ale aj táto zručnosť je veľmi individuálna a závisí od vnútornej motivácie a stimulácie dieťaťa. V tomto ponímaní je motorický komponent na ceste k zrelosti veľmi dôležitý, pretože ak má dieťa v tomto smere problémy, limituje to aj jeho schopnosť sebaobsluhy.

TOTO UŽ VIEM

**ŠTANDARDNÉ ZDRAVÉ DIEŤA
BY MALO BYŤ SCHOPNÉ
NAPR.:**

- zapamätať si tri čísla
- vedieť vyhľadať známy predmet na obrázku podľa predlohy
- zrakovo odlíšiť iný obrázok v rade rovnakých obrázkov
- poznať základné farby
- poskladať obrázok zo štyroch častí
- vedieť diskriminovať pojmy napr. hore – dole, malý – veľký (priestorová orientácia)
- poznať kruh a štvorec
- zoradiť tri prvky podľa veľkosti a iné.

Pri precvičovaní týchto dispozícií sa trénuje aj schopnosť niekoľko minút udržať pozornosť a zamerať ju na jednu činnosť, napríklad pri hre, manuálnej činnosti alebo počúvaní krátkej rozprávky a pod.

REČ

Rečové schopnosti sú ďalším vážnym predpokladom úspešného začlenenia dieťaťa do kolektívu rovesníkov. Reč je verbálnym prostriedkom, pomocou ktorého dieťa zdieľa svoje pocity, formuluje jednoduché myšlienky a vyjadruje svoje potreby. Od úrovne oromotorických schopností, slovnej zásoby, špecifických daností a stimulácie v rodinnom prostredí, závisí aj stupeň rozvíjania týchto kompetencií. Nie je ojedinelým javom, že nám pribúdajú deti s oneskoreným alebo špecificky narušeným vývinom reči. Ak máme akékoľvek pochybnosti a dieťa okolo 2 rokov stále nerozpráva alebo je reč nezrozumiteľná, nerozumie verbálnym inštrukciám, nemali by sme situáciu podceňovať a v rámci včasnej intervencie vyhľadať odbornú logopedickú starostlivosť.

DOČASNÉ ODPÚTANIE A VZŤAHOVÁ VÄZBA

Už v úvode článku sme sa zmienili o emocionálnom „nastavení“ dieťaťa, ktoré je podmienené výchovou v rodine. Ak je od raného detstva milované a prijaté, sú uspokojované jeho emocionálne potreby, zažíva pocit bezpečia, pripútania k vzťahovej osobe, vie, že niekomu a niekam „patrí“, buduje si

základnú bezpečia. Táto citová stabilita a istota sa stáva kľúčom k lepšej odolnosti voči zmenám, ktorým je vystavené na ceste k socializácii. Pomáha mu prekonať stav dočasného odpútania, separácie od blízkej osoby a táto emocionálna výbava sa pretavuje do následných sociálnych interakcií dieťaťa v kolektíve. Napriek tomu má rodina stále dominantnú funkciu, slúži mu naďalej ako prístav bezpečia, do ktorého sa môže vrátiť a kde nájde oporu. Postupne sa identifikuje s rolou škôlkara, vrstovníka, kamaráta, učí sa pravidlám nažívania v komunite a rešpektovaniu autority.

HRAJTE SA

Podporný „servis“ môžeme deťom ponúknuť v podobe rozvíjania všetkých hore uvedených oblastí. Určite je dobré byť vnímavým rodičom, nestrašiť dieťa škôlkou, v prípade, že neposlúcha a sme nahnevaní. Sme si predsa vedomí toho, že tam skôr či neskôr nastúpi a takéto konanie môže byť kontraproduktívne. Odborne, ale aj osobne, ako matka dvoch detí, si myslím a prax mi to často potvrdzuje, že tým najprirodzenejším nástrojom ako dieťa „pripraviť“ na škôlku je hra. Tá predstavuje zmysluplnú aktivitu a činnosť, prostredníctvom ktorej od raného detstva poznáva svet okolo seba a učí sa. Hra vo svojej hĺbke ovplyvňuje všetky roviny, ktoré sme spomínali. Rozvíja pohybový, emocionálny, motivačný, poznávací,

komunikačný a sociálny aspekt. Preto sa s deťmi hrajte čo najviac.

KEDY RADŠEJ NENASTÚPIŤ?

Všetky uvedené zručnosti a návyky, ktoré by malo dieťa ovládať pred nástupom do materskej školy, sú akýmsi manuálom intaktných detí. Netreba však zabúdať aj na deti, ktorých vývin nie je úplne štandardný a sprevádzaný zdravotnými alebo inými ťažkosťami vyplývajúcimi z prostredia a podmienok, v ktorých boli vychovávané. Ako špeciálnej pedagogičke mi nedá podotknúť, že sú medzi nami aj deti, ktoré majú dlhodobé zdravotné oslabenia, bývajú často choré, majú alergie, potravinové intolerancie, metabolické problémy, mentálne alebo senzorické zdravotné znevýhodnenie či genetické zataženie. Aj tieto deti majú právo socializovať sa a byť súčasťou systému. Je veľmi dôležité zvážiť všetky pre a proti, čas nástupu a vhodnosť predškolského zariadenia, ktoré plne bude reflektovať špeciálne potreby dieťaťa. Je vhodné obrátiť sa na odborníkov v oblasti včasnej intervencie, ktorí poskytujú podporu rodinám s deťmi v ranom alebo rizikovom vývine. Ak váhame alebo máme obavy, či to dieťa zvládne z akýchkoľvek dôvodov, nemáme potrebný citový odstup, je vhodné poradiť sa so psychológom, prípadne iným odborníkom.

AKO TO BOLO U NÁS?

Dagmar Baluchová,
zástupkyňa šéfredaktorky, mama 3 detí:

„Každé moje dieťa malo špecifický nástup do škôlky – asi ako sa líšia ony. ☺ A ak by ste si mysleli, že hoci pracujem v tomto časopise a nerozhádzalo ma to, mylil by ste sa. Bála som sa, ako to zvládnem, čo povedia pani učiteľky a čo ich vzdor? O tom by som mohla písať celú knihu. Nejak som však tušila, že socializovať ich ešte pred nástupom do škôlky v materskom centre, nebude zlý nápad. A tak sme poctivo, zima-letu, navštevovali „od plienok“ naše materské centrum. Výsledok? Mali sme v škôlke rôzne menšie ťažkosti, akurát jednu nie. Žiadne ani raz neplakalo, že musí do škôlky ísť. Mali sme opačný problém – ak sme často ja alebo manžel prišli po ne skôr, ani za svet nechceli domov. Ranné plače sme nikdy nezažili. A mne sa len potvrdilo, že materská škôlka je miesto, kde sa deti veľa naučia a často sú to veci, ktoré im nedokáže sprostredkovať ani rodič, ani súrodenec, či kamaráti. Dnes ma deti už pomaly prerastajú, ale príhody zo škôlky nám vždy pripomenú tie krásne časy.“

AKO TO BOLO U NÁS?

Marika Koscelníková, webeditorka, mama 2 detí:

„Nástup do škôlky som v prípade staršej dcéry prežívala viac. Je introvertnejšej povahy, skôr samotár ako kolektívny hráč, ale adaptovala sa bez problémov. Možno práve fakt, že veci nedramatizuje, jej pomohol zvládnuť prvé dni odlúčenia. S mladšou sme jej prvý rok v škôlke riešili oveľa viac. Je výbušnejšia, emotívnejšia a ako správna levica (ešte šlahnutá obdobím vzdoru) potrebuje byť stredobodom pozornosti. A tu nastal problém. Takýchto po pozornosti bažiacich detí ich je v triede viac, poviem na rovinu slovami pani učiteľky – skočia si aj do vlasov, ako v džungli, v zmysle silnejší vyhráva. Jej slovník je bohatší o obľúbené slovíčko, ktoré patrí skôr do nočníka a rada ho zveční aj na papier (ale zato s ukázkovým držaním ceruzky v ruke). Našu snahu skrotiť šelmu autoritou štátnej škôlky prerušila nútená korona prestávka, takže ešte nemáme vyhrané. Sme v procese, ktorý bude pokračovať od septembra.“

COOL PRÁZDNIŇOVÚ MÓDU PRE CHLAPCOV AJ DIEVČATÁ?

Vzdušné materiály, ktoré nezničia ani stopy po prázdninových dobrodružstvách: presne to deti v lete potrebujú. Skvelé kúsky z prírodných materiálov, ktoré sa skamarátia s každým šibalsvom, nájdete v Kauflande aj počas prázdnin pod „coolovou“ značkou detskej módy Hip & Hopps®!

Cool móda v lete schladí aj zabaví

Pri výbere oblečenia na letné šantenie sa teda riadte v prvom rade funkčnosťou a kvalitou. A pokojne dovoľte svojej ratolesťi trochu sa do celého procesu zapojiť! Môžete si napríklad odskočiť na nákup do Kauflandu a spoločne vybrať praktické oblečenie z prírodných materiálov, ktoré tu za rozumnú cenu pod značkou Hip & Hopps® nájdete po celý rok. Nie je žiadnym tajomstvom, že Kaufland pri výrobe kolekcií detského oblečenia myslí v prvom rade na zdravie detskej pokožky a zakladá si na kvalitných prírodných materiáloch. Štýlová móda

pod značkou Hip & Hopps®, určená pre malých školákov i predškolákov, však deti navyše baví štýlovým dizajnom. A nielen to. Vďaka kvalitným materiálom s vysokým obsahom biobavlny sú tričká, tielka, či pyžamka tejto značky pre deti príjemné na nosenie hoci aj v tých najväčších letných horúčavách.

A keď sa z bezstarostných detí opäť stanú školáci, značka Hip & Hopps® je pripravená sprevádzať ich aj počas každodenných výziev v laviciach i na ihriskách. Decká budú nadšené dizajnom, rodičia zasa milo prekvapení špičkovou kvalitou a výhodnou cenou.

Dobrý týždeň.